

RECENZE

Molek, J.: *Řízení organizací sociálních služeb – vybrané problémy*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 1. vydání, 2011. 254 s. ISBN 978-80-7416-083-7

Vojtěch Krebs

Aktuálnost tématu je mimo veškerou diskusi. V rámci reformy systému sociálních služeb byly změněny hlavní principy systému financování, významným způsobem se posiluje snaha o hledání optimální formy zabezpečení potřeb občanů v nepříznivé sociální situaci, zvyšuje se důraz na efektivitu celého systému. Navzdory změnám, kterými sociální služby v poslední době prošly, však přetrvává řada nedostatků, které nejenom že nový zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb. neodstranil, ale paradoxně přispěl k novým problémům (viz např. příspěvek na péči).

Práce má převážně teoretický charakter, což vede k tomu, že jsou málo zdůrazněna specifika organizací sociálních služeb.

Zkušený autor se problematikou dlouhodobě zabývá a projevil nesporně svoji velkou odbornou erudici. Je patrné, že vyhledal a systematicky zpracoval větší množství relevantních podkladů a podařilo se mu sestavit srozumitelný přesvědčivý materiál s logickou stavbou. Projevil přitom cit pro výběr kvalitních podkladů preferujících odborné pohledy.

Cílem této publikace bylo formulovat z hlediska manažerské praxe klíčové problémy a být tak určitým „inspirátorem“ (poznatkovou základnou) pro manažery organizací poskytujících sociální služby, který jim může napomoci lépe, účinněji a efektivněji vykonávat jejich náročnou práci. Je možno konstatovat, že se vhodným strukturováním celé práce podařilo tento cíl naplnit.

Práce je rozdělena do celkem 13 kapitol. První kapitola je teoreticko-metodologickým východiskem celé práce, zabývá se podrobně pojetím a specifikací sociálních služeb. Rovněž druhá a třetí kapitola je teoretická a autor nás seznamuje s teorií a praxí řízení a se strategickým řízením. Zajímavé informace nacházíme i v kapitole 4, 5, 6 a 7 (Rozhodování, Organizování a Vedení řízení pracovního výkonu pracovníků). Rovněž další části práce (kapitoly Motiva-

ce, Komunikace, Organizační kultura a Manažer) přináší řadu nových poznatků. Závěrečné kapitoly se pak věnují filozofii úspěšné organizace sociálních služeb a vývojovým tendencím managementu.

Základní metodou zpracování tématu byla obsahová sekundární a komparativní analýza literatury, českých a cizojazyčných dokumentů a zahraničních výzkumných zdrojů. Použité metody jsou plně adekvátní zkoumané problematice.

Předložená práce jako celek působí velmi solidním dojmem, je přehledná, srozumitelná, bez větších nedostatků. Téma bylo po věcné stránce v hlavních rysech vyčerpáno. K práci nemám závažnější připomínky, na závěr konstatuji, že práce má široký záběr, po teoretické i metodologické stránce má velmi dobrou úroveň; je po obsahové stránce aktuální, závěry práce jsou využitelné jako inspirační prvek jak pro rozvoj vědecké práce na tomto úseku, tak jsou bezprostředně použitelné ve společenské praxi.

Zvolené téma pro tuto práci je vysoce aktuální a poskytuje široký prostor pro rozpracování. Považuji za chvályhodné, že autor zvolil střízlivý a věcný přístup, prošel tuto problematiku od základních souvislostí až ke konkrétním otázkám se zřejmým úmyslem nalézat řešení.

Práce může sloužit jak pro decizní sféru při přípravě dalších reformních kroků, ale zejména pomůže manažerům organizací poskytujících sociální služby. Práce je plně využitelná ve výzkumné činnosti i v oblasti vzdělávací.

Celkově proto hodnotím práci jako koncepčně a pojmově dobře ukotvenou, vystihující hlavní aspekty a problémové oblasti studované problematiky. Je vysoce informativní, je napsána kultivovaně a metodicky jí také nelze nic vytknout. Je nutno vyzdvihnout i skutečnost, že se autorovi podařilo na cca 220 stranách skutečně nabídnout čtenáři ty nejdůležitější poznatky a náměty.

Autor publikace:

Ing. Jan Molek, CSc., absolvent VŠE Praha, jako vysokoškolský pedagog pracuje od roku 2006. Na Zdravotně sociální fakultě JU v Českých Budějovicích vyučuje ekonomii a management. Má bohaté praktické zkušenosti, které získal za svého třicetiletého působení v manažerských funkcích. Je autorem více než dvou desítek odborných statí a publikací.

Recenzent:

prof. Ing. Vojtěch Krebs, CSc., působí na katedře hospodářské a sociální politiky Národohospodářské fakulty VŠE Praha. Patří mezi uznávané odborníky v oblasti sociální politiky a je autorem řady publikací zabývajících se touto problematikou.

RECENZE

Dupré, B.: Filozofie – 50 myšlenek, které musíte znát, 1. vyd., Bratislava: Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2010, 207 s. ISBN 978-80-7391-410-3

Jan Vitoň

Vždy potěší, když jeden dostane od autority šanci vybrat si z nepřehledného přehledu a posílit tím své sebevědomí. Navíc od autora, který prý umí vysvětlovat věci složité i dětem. I méně odvážní si mohou říci: „... i kdybych nepochopil, děti mi to řeknou.“ Dobrá pověst vysvětlovat složité nezkušeným nebo méně chápavým provází zkušeného a chápavého nakladatelského pracovníka, filologa a hudebníka Bena Duprého. Jeho kniha **Filozofie – 50 myšlenek, které musíte znát** je v poslední době dalším v řadě titulů, které mají přemýšlivého čtenáře dovést z bludných cest povrchního myšlenkového konzumu a komerce do společnosti laskavých vědoucích, kteří se před nevědomými neukrývají ani neuzavírají. Nepíší to nejpodstatnější drobným písmem a netrvají na tom, aby se čtenář rozhodl mezi dveřmi a hned. Také netvrdí, že přicházejí s nejvýhodnější, bezkonkurenční nabídkou, kdy za cenu dvou, nastojte, dostanete hned tři! Filozofie vám, vážení a milí čtenáři, podobné „jistoty“ naopak poněkud zkomplikuje. Zjistíte např., že to se spravedlivou válkou vůbec není jednoduché, protože „... *výhradnou motivací války by měla být náprava křivd způsobených agresí...*“, kde je však záruka, že napravovatel křivd si za svou aktivitu nenaúčtuje, obrazně řečeno, sumu, která bude pro ukřivděného zničující. Dalo by se říci, že kategorie spravedlivosti je nejenom v tomto případě kategorií historickou, ale někdy výrazně mediálním fasádovým

efektem, kdy si ukřivděný může v souvislosti s tzv. spravedlivou válkou na jejím konci jen zcela prozaicky s antickým Pyrrhem postesknout: „Ještě jednu takovou spravedlivou válku a jsem ztracen!“ Filozofie se v podobných případech nerozpakuje říci, jak by mělo být, a není. Budiž jí za to dík. Na čtyřicátém místě z padesáti uvedených témat je problém **Etiky ctností**. Jako bychom si v posledních minimálně 400 letech ulehčovali situaci tím, že jsme opustili zásadní otázku antické (aristotelovské) etiky: „Jaký je nejlepší způsob života?“ ve prospěch jenom dílčího etického dilematu: „Co je správné činit (za těch a těch okolností)?“ Sami tak nahráváme těm, kteří jsou schopni pružně ku svému prospěchu, tedy v jejich zjednodušujícím pojetí správného konání, jen podle potřeby měnit metody, aniž by je napadlo, že existuje něco jako směřování k obecné ctnosti. Nemluvě už o starořeckém ideálu dobrého člověka a zároveň dobrého občana. Filozofie na rozdíl od vědeckých disciplín, které se z ní postupem doby vydělily, zůstává pamětí úspěchů i neúspěchů lidské společnosti.

Další otázkou může být dilema mezi konáním a opomenutím, dilema, které je hodně frekventované v medicíně: „*Při posuzování činu z morálního hlediska bývá za zásadní považován aktérův úmysl. Některé naše činy mohou být považovány za hanebné, i když jsme jejich zlé důsledky nezamýšleli (mohou být například projevem naší*

nedbalosti), ale tytéž činy budou nejspíše posuzovány mnohem tvrději, pokud byly jejich účinky zamýšlené. Princip dvojího účinku je v úzkém vztahu k teorii konání a opomenutí, neboť staví na myšlence oddělovat úmyslné důsledky nějakého činu od důsledků, které byly jen předvídány. Čin, který má dobré i zlé důsledky, pak může být morálně ospravedlnitelný, pokud byl vykonán s úmyslem přinést ty dobré důsledky, zatímco ty špatné byly sice předvídány, ale nebyly aktérovým záměrem.“ S principem dvojího účinku se setkávají ve své praxi často záchranáři nebo lékaři, kteří poskytují smrtelně nemocným pacientům účinné léky proti bolesti, přičemž je jejich záměrem tlumit či odstranit jejich bolest. Známým nezáměrným vedlejším účinkem je ovšem zkrácení jejich života.

K neméně zajímavým z inzerovaných paděsátí zastavení u odkazu moudrých patří např. i připomenutí **Platónova podobenství o jeskyni** jako příspěvek k výkladu otázek pravdy a poznání, světa smyslů a světa rozumu, z něhož si mnozí, aniž by si to uvědomovali, pamatují pouze spojení platonická láska; **Cogito ergo sum** – relativizující výklad toho, co se mělo podle Descarta právě stát nezpochybnitelným důkazem rozumové cesty za poznáním; **Problém zla** – možná nejčastější námět kvalitních uměleckých děl stejně jako zcela podúrovňových kýčů – nelze v minulosti ani dnes zkoumat zcela osamoceně, bez vztahu k středobodu křesťanské vírouky – Bohu.

Ben Dupré zůstává věrný protofilozofickým i filozofickým časům: klade otázky a společně se čtenáři se pokouší hledat na ně odpovědi i v tom smyslu, že na položenou otázku neexistuje nejenom v dané chvíli jednoznačná odpověď. Pokládá tak za zajímavou, neřkuli důležitou, i otázku **Co je umění?** Je však jedna otázka z mnoha, která má dnes zejména v medicíně nadčasovou etickou platnost. Dupré ji explicitně nepoložil, ale dokážeme-li číst mezi řádky jeho knihy, není vyloučeno, že nás napadne: Můžeme si dnes dovolit vše, co umíme?

P. S. Vážení čtenáři, pokud nevynecháte, jak bývá zvykem, Duprého úvod, nenechte se, prosím, vyvést z rovnováhy jeho poznámkou: „*Jen málo současných filozofů je pro svá přesvědčení popravováno, což je mnohdy škoda – přinejmenším je to měřítko určité vyčpělosti našeho smyslu pro to, co je nebezpečné.*“ On to tak nemyslí.

Recenzent:

PhDr. Jan Vitoň, Ph.D., absolvent Filozofické fakulty UK v Praze, který působí na ZSF JU v Českých Budějovicích jako odborný asistent na katedře etiky a filozofie v pomáhajících profesích.